

EkoMisja – nie marnuję!

Badacze alarmują, że stan środowiska pogarsza się z roku na rok. Z badania instytutu KANTAR na potrzeby Federacji Polskich Banków Żywności wynika, że 34% Polaków przyznaje, że zdarzyło się im wyrzucić żywność. To dość wysoki odsetek. Badani Polacy wśród najczęściej wyrzucanych produktów wskazują kolejno: pieczywo, wędliny, warzywa, owoce oraz nabiał. Najczęstszą przyczyną marnowania żywności jest przegapienie terminu przydatności do spożycia.

Zjawisko marnowania żywności dotyczy zarówno osób dorosłych, jak dzieci i młodzieży. Uczniowie w szkołach pozostawiają średnio niezjedzone około 25 g produktów dziennie, co w przeliczeniu na rok daje ponad 8 kg zmarnowanej żywności, jak podają badania realizowane na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW.

Marnotrawstwo żywności skutkuje przede wszystkim niepożądanym wpływem na środowisko naturalne. Szacuje się, że ilość zmarnowanej wraz z żywnością wody dla całego świata wynosi ok. 250 km³ rocznie!

Całkowita ilość odpadów żywnościowych, powstających w wyniku marnotrawstwa w 27 krajach UE wynosi 88 mln ton, oznaczała emisję 170 mln ton równoważnika CO₂ do atmosfery. Około 45% tej emisji (78 mln ton ekwiwalentu) wynika z nieracjonalnych działań gospodarstw domowych. Ostatnim etapem niosącym realne zagrożenie środowiskowe jest również proces składowania nieskonsumowanej żywności.

Mimo tak wstrząsających danych o szkodliwości wyrzucania żywności, na świecie marnuje się 1/3 wyprodukowanej żywności. Eurostat (2010–2015) podaje, że źródłami strat i marnotrawstwa żywności w Unii Europejskiej są wszystkie etapy łańcucha żywnościowego, choć w różnym stopniu. W 2016 r. grupa projektowa EU Fusion, działająca na zlecenie Komisji Europejskiej, wskazała, że głównym źródłem marnotrawstwa są wciąż gospodarstwa domowe (53%), a następnie przetwórstwo (19%), gastronomia (12%), produkcja (11%) oraz sprzedaż (5%) (Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie inicjatywy dotyczącej efektywnego gospodarowania zasobami: ograniczenie marnotrawienia i zwiększenie bezpieczeństwa żywności (2016/2223(INI)).

Jednocześnie, wg badań CBOS z 2016 r. „Deklaracje Polaków dotyczące marnowania żywności”, co czwarta osoba przyznaje się, że w ciągu ostatnich siedmiu dni zdarzyło się w jej gospodarstwie domowym wyrzucić jedzenie. Częściej niż pozostali do wyrzucania żywności przez kogoś w gospodarstwie domowym przyznają się osoby młode. Dlatego tak ważna jest edukacja zarówno dzieci i młodzieży, jak osób dorosłych, głównie rodziców i nauczycieli. Wciąż jednak nie jest za późno na uniknięcie katastrofy ekologicznej. Kluczowa dla zmiany tej sytuacji jest przede wszystkim edukacja i wzrost świadomości każdego z nas.

Banki Żywności wychodząc naprzeciw temu wyzwaniu od 2018 r. realizują projekt edukacyjny „EkoMisja – nie marnuję”, którego celem jest zwiększanie świadomości, głównie dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych (rodziców, nauczycieli) na temat ekologicznych skutków marnowania żywności. Dąży do tego, by budować proaktywne postawy i zachowania ekologiczne, poprzez działania edukacyjne, które pokazują pozytywne aspekty

ograniczenia marnowania żywności dla indywidualnych konsumentów (oszczędność pieniędzy, zasobów, troska o planetę, odpowiedzialność społeczna) oraz kreowanie mody na niemarnowanie żywności.

Pierwsza edycja projektu zakończyła się w marcu 2021 r. W ramach **EkoMisji** uczniowie brali udział w prowadzonych przez edukatorów Banków Żywności warsztatach (tzw. Projekt Klasa), a także tworzyli swoje własne Szkolne Kluby Niemarnowania. Uczniowie z wytypowanych klas opracowywali w dowolnej formie projekt na wybrany temat, np. Jak przekonać rówieśników, aby dbali o planetę? Nasza planeta za 100 lat, jeśli nic nie zmienimy; Jakie działania może podjąć każdy z nas dla ratowania planety?, a następnie upowszechniali go wśród uczniów szkoły.

Edukatorzy zainicjowali projekt „Klasa” wśród 13 846 uczniów, w upowszechnieniu powstałych projektów uczestniczyło 33 593 uczniów, w sumie w pierwszym etapie było 47 390 odbiorców działań edukacyjnych. Dotarliśmy do 205 szkół podstawowych w całej Polsce, a w nich nauczyciele wraz z uczniami założyli 1361 Szkolnych Klubów Niemarnowania. W 1497 lekcjach prowadzonych przez nauczycieli na podstawie stworzonych przez nas materiałów edukacyjnych (7 scenariuszy w wersji stacjonarnej i online oraz gry planszowej) wzięło udział 38 596 uczniów. W realizację projektu zaangażowane były Banki Żywności – m.in. z Warszawy, Ciechanowa, Tczewa, Łodzi, Słupska, Piły, Olsztyna, Poznania, Białegostoku, Chorzowa i Trójmiasta. Częścią projektu była kampania społeczna „**Marnując żywność, marnujesz planetę**”, która miała odsłonę w formie plakatów wielkoformatowych (billboardy i citylighty) oraz spotów radiowych i telewizyjnych. Federacja Polskich Banków Żywności zachęcała w kampanii by kupować tylko tyle, ile zjemy, planować zakupy oraz wykorzystywać produkty w kuchni zamiast je wyrzucać. Przy okazji Światowego Dnia Żywności w całej Polsce odbyły się 33 eko-impresy. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych to **2 156 410 osób**.

We wrześniu 2021 r. rozpoczęła się **druga edycja projektu EkoMisja**, której głównym partnerem jest Lidl. Tak jak w poprzedniej odsłonie, do projektu zostały zaangażowane szkoły podstawowe oraz nauczyciele. Działania edukacyjne opierały się na tworzeniu w szkołach Szkolnych Klubów Niemarnowania. Zadaniem klubów jest wspólne działanie na rzecz niemarnowania i nauka o ekologii. Nauczyciele otrzymują do realizacji pakiet 13 scenariuszy lekcji na temat niemarnowania żywności i środowiska. Scenariusze są dopasowane do różnych grup wiekowych.

W drugiej edycji wykorzystano metodę *storytellingu*. Jest to metoda edukacyjna angażująca do myślenia i pobudzająca wyobraźnię, umożliwia utożsamienie się z bohaterami. Zgłoszone do projektu szkoły otrzymały plansze i karty ze szczegółowymi ilustracjami oraz bajkę o niemarnowaniu żywności. Dla starszych uczniów z klas 4–8 przygotowano scenariusze oparte na metodach projektowych¹.

opracowała Dorota Jezierska

¹ W ramach projektu przeprowadzono ankietę na temat stylu życia młodzieży szkolnej: <https://forms.office.com/Pages/AnalysisPage.aspx?id=ivJO7WfkdKma8OIUV3DpektACIJRPDtlqmpORrvRLwJUQVU3SkpYmkJZVFVCSVpTQU4xS1NITlpDQy4u&AnalyzerToken=aB1w5UhNImMShY9IwabvcltjFhs5IBF>

Załącznik 1

Wyniki badania ankietowego

Styl życia młodzieży szkolnej (2)

65 Odpowiedzi 07:52 Średni czas ukończenia [Zamknięty](#) Stan

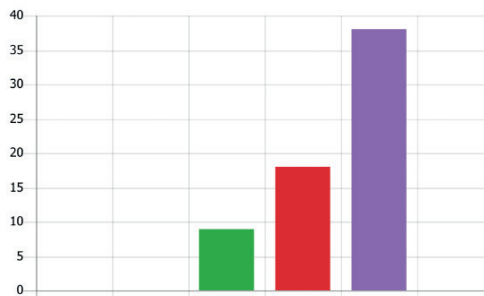
1. Płeć

● kobieta	31
● mężczyzna	34

2. Ile masz lat?

● 9	0
● 10	0
● 11	9
● 12	18
● 13	38
● 14	0

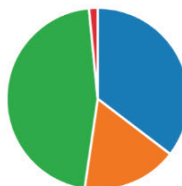
3. Ile posiłków zjadasz w ciągu dnia?

65
Odpowiedzi

4.05
Średnia liczba

4. Jaki posiłek wybrałbyś/wybrałabyś, gdybyś miał/ miała taką możliwość?

● warzywa i owoce	23
● jedzenie typu "fast food" (ham...	11
● dania mięsne	30
● słodycze	1

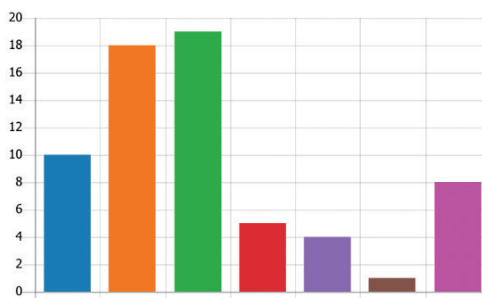
5. Jakie napoje pijesz najczęściej?

● wodę	29
● herbatę	16
● soki owocowe	17
● napoje gazowane (np. sprite, c...)	3

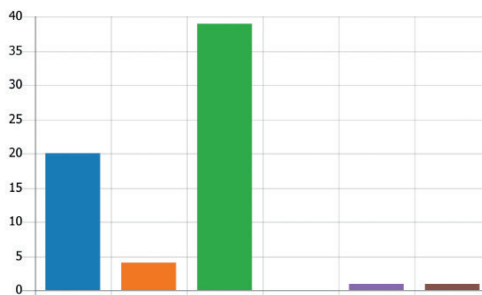
6. Co jadłeś/łaś dzisiaj na śniadanie?

● nic	10
● płatki z mlekiem	18
● kanapkę z wędliną	19
● kanapkę z serem	5
● kanapkę z miodem lub dżemem	4
● owoc	1
● Inne	8

7. Co najczęściej zabierasz do szkoły na drugie śniadanie?

● nic	20
● owoce	4
● kanapkę	39
● jogurt lub serek	0
● słodycze	1
● Inne	1

8. Ile razy w tygodniu wykazujesz aktywność fizyczną (biegi, fitness, siłownia, pływanie, itp.)?

● w ogóle	2
● 2 - 3 razy w tygodniu	22
● 4 - 5 razy w tygodniu	11
● codziennie	30

9. Ile minut dziennie poświęcasz na aktywność fizyczną?

● w ogóle	1
● 20 minut	21
● powyżej 20 minut	35
● Inne	8

10. Czy udałoby Ci się umieścić aktywność fizyczną w swoim codziennym planie zajęć?

● tak, jestem o tym przekonany/...	45
● raczej tak, ale nie sądzę, żeby ...	20
● zdecydowanie nie	0

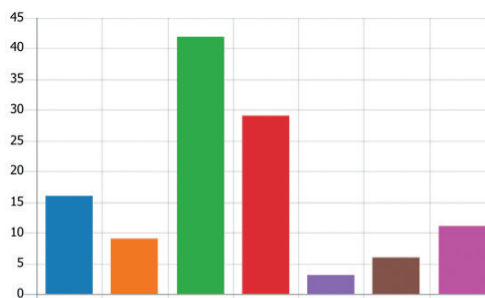
11. Czy z chęcią ćwiczysz na zajęciach WF?

● Tak – lekcje są ciekawe i zawsz...	34
● Raczej tak – to ciekawsze niż s...	27
● Raczej nie – nie lubię ćwiczyć ...	1
● Nie – lekcje są nudne i monot...	3

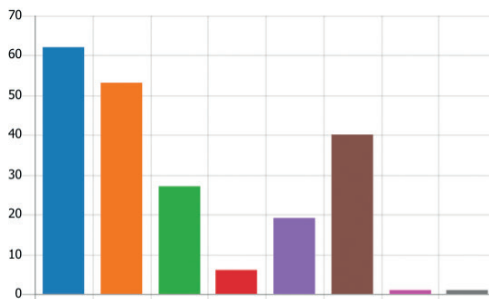
12. Jaki sport uprawiasz najchętniej? (możesz wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

● biegi	16
● pływanie	9
● jazda na rowerze	42
● piłka nożna	29
● karate lub inne sporty walki	3
● taniec	6
● Inne	11

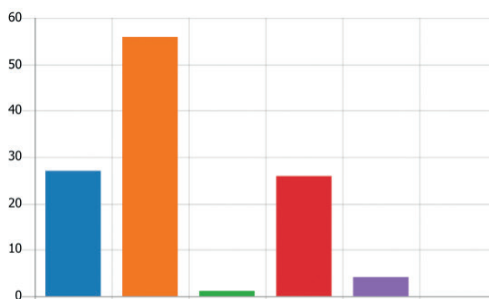
13. Jakie według Ciebie są elementy zdrowego stylu życia? (możesz wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

● aktywność fizyczna	62
● prawidłowe odżywianie	53
● brak nałogów	27
● zachowanie bezpieczeństwa	6
● prawidłowe przyzwyczajenia h...	19
● właściwa ilość snu	40
● nie wiem	1
● Inne	1

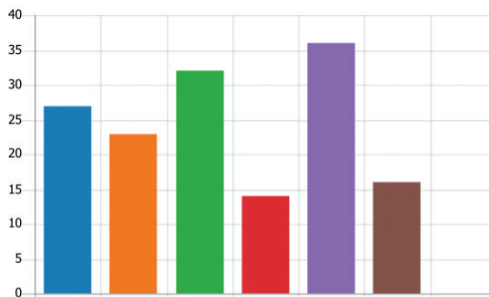
14. Jakie produkty spożywcze powinny dominować w Twojej diecie? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

● nabiał	27
● owoce, warzywa	56
● słodycze	1
● mięso	26
● nie wiem	4
● Inne	0

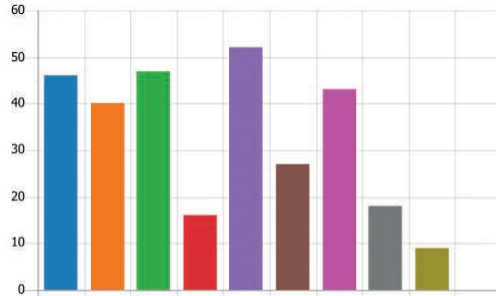

15. Jakie są według Ciebie najczęstsze powody chorób układu krążenia? (możesz wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

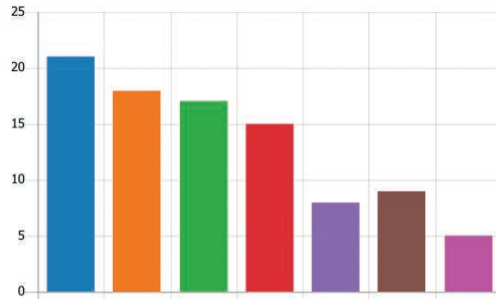
● palenie papierosów	27
● podwyższony cholesterol	23
● otyłość	32
● stres	14
● brak aktywności fizycznej	36
● nie wiem	16
● Inne	0

16. Jakie znasz choroby cywilizacyjne? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

17. Kto w Twojej rodzinie szczególnie dba o swoją sprawność fizyczną? (możesz zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

18. Jakie zajęcia rekreacyjne często organizują Twoi rodzice lub rodzeństwo dla całej rodziny? Wymień je.

65
 Odpowiedzi

Najnowsze odpowiedzi

"niema takich."

"Wycieczki rowerowe, gra w piłkę nożną, wędrówki po lesie "

"jazda na rowerze spaceru itp "

